

DELAVSKA POLITIKA

Uredništvo in uprava:

Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska
zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Del. dom.
Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne sprejemajo.

Izhaja vsako sredo in soboto.

Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno 10 Din, za izo-
zemstvo mesečno 15 Din.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene
delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. De-
belo tiskana beseda stane Din 1.—. Malih oglasov trgovskega
značaja, stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane pe-
titna enostopna vrsta D. 1.50. Pri večjem številu objav popust.
Čekovni račun: 14.335. — Reklamacije se ne frankiralo.

Štev. 65.

Sobota, 15. avgusta 1931.

Leto VI.

Francoski socialisti in glasovanje v Prusiji.

Leon Blum o pruskem glasovanju.

Francoski socialistični poslanec Leon Blum je povedal o tem glasovanju v listu »Populaire« svoje mnenje o položaju v Nemčiji. Leon Blum vprašuje, kaj namerava Nemčija sedaj. Ali bo demokracija pomoč socialne demokracije sprejela ali ne, ali pa bo morda skušala s drugačnimi metodami uresničiti svoje cilje? Priznati moramo, da se je Nemčija doslej krepko držala. Toda ne smemo pa pozabiti, da življenje, ki ga žive sedaj v Nemčiji, ni nič drugega kakor umetno vzdrževano življenje. Nemški narod je sicer pokazal disciplino, toda na ladji, ki je dobila predrtino, naj utegnejo biti kapitan, moštvo in potniki še tako vzorno disciplinirani ali vendar ne morejo delati čudežev, da bi predrtino zamašili. Ladja nemškega gospodarstva ima tako veliko predrtino, da ne zadošča sama disciplina za rešitev ladje. Tu je potrebna pomoč. To pomoč pa more dobiti Nemčija le v oni metodi, ki jo je Nemčiji priporočal dunajski kongres socialistične internacionale.

Nove volitve na Angleskem?

Macdonald se je nenadoma vrnil v London.

Macdonald se je vrnil s počitnic v London, da predseduje petčlanskemu ministrskemu odseku za izvedbo štednje v državnem gospodarstvu.

Zanimivo je tudi, da se v angleškem časopisju širijo vesti, po katerih zlasti konservativci žele, da bi se preosnovala vlada v vlado treh strank, kateri bi eventualno načeloval Lloyd George. Macdonald odklanja preosnovo vlade v tem smislu, kar znači, da pojde delavska stranka rajši v nove volitve, kakor da bi kooperirala v sedanjem kritičnem položaju s liberalci in konservativci, ki so že doslej preprečili toliko potrebnih socialnih reform.

Svet v številkah nezaposlenosti.

3 odstotki vseh ljudi brezposelni.

Albert Thomas, ravnatelj mednarodnega urada dela v Ženevi, je izdal statistiko, po kateri je znašalo število nezaposlenih v Evropi in Ameriki deset milijonov oseb. Do konca februarja t. l. se je to število skoro podvojilo, ker je število nezaposlenih samo v Nemčiji in Ameriki naraslo skoraj na deset milijonov. Ekspert mednarodnega urada dela Jammadas Mehta računa, da je v Indiji 40 milijonov nezaposlenih oseb. Japonska pa nima skoraj prav nič nezaposlenih, ker izvršuje velika investicijska dela po raznih velikih katastrofah. Statistike o Kitajski ni.

Po zbranih točnih podatkih in po približni cenitvi za dežele, kjer nimajo statistike, znaša število nezaposlenih okoli 60 do 70 milijonov oseb, kar znaša približno 3 odstotke vsega človeštva. — Tako sliko nam nudi statistika. In družba, ki živi od delovne sile, ni v stanju preskrbeti teh 3 odstotkov nezaposlenih. Toda povodenj se najbrže ne bo ustavila, zaradi tega bo treba pač misliti na drugačno socialno politiko in drugačen red v gospodarstvu.

Kongres socialistične internacionale.

Nova doba začenja.

Potrebno je, da se še enkrat dotaknemo pomena in smernic enega najvažnejših in najplodovitejših kongresov socialistične delavske stranke, ki je bil zaključen zadnji dan meseca julija na Dunaju. Že po zunanje je kongres, ki se ga je udeležilo več sto delegatov iz vseh delov sveta, z mnogimi zastopniki iz Amerike in Azije, kazal sliko velikega razmaha moči in porast svetovnega socializma.

Pažnja tega kongresa se je osredotočila na nekatera važna vprašanja, ki odločajo o usodi delavskega razreda, to je, boj za mir in njega zagotovitev, boj proti nezaposlenosti, razorožitev in boj proti fašizmu.

Naravno je, da se je moral kongres takoj pečati z najvažnejšimi političnimi dogodki, z veliko krizo v Nemčiji, ki temelji na težkem sporu nemške in francoske nacionalistične politike. Na prvi seji kongresa sta predsedovala sodruga Bracke (francoska soc. stranka) in Wels (nemška soc. stranka). Wels je otvarjal sejo poudaril neizogibno potrebo francosko-nemškega sporazuma na najširši podlagi, in Bracke je poudaril isto potrebo, in ko sta si oba na govorniškem odru prijateljsko podala roke, ju je kongres burno pozdravljaj. Z ozirom na važnost tega problema je bil izpremenjen tudi dnevni red kongresa, da se ni razpravljalo o političnem položaju po svetu, kakor je bila prej namera, ampak izključno o političnem položaju v Nemčiji in sredstvih, kako naj se utrdi mir v centralni Evropi. Internacionala je bila soglasna v tem, da se nemški socialni demokraciji ponudi vsakršna pomoč za akcijo za izboljšanje gospodarskih prilik v Nemčiji ter da nemška socialna demokracija sprejme boj proti nemškemu fašizmu in nacionalizmu, katerih akcija je predvsem omajala zaupanje v mir in povzročila beg kapitala iz Nemčije ter s tem izzvala strašno gospodarsko in finančno krizo.

Veliko pažnjo je kongres posvečal razorožitvi. Tekma v oboroževanju je zavzela danes tako pot, da popolnoma upropašča gospodarstvo držav in onemogoča vsakršno socialno politiko. Z druge strani pa prihaja s tem mir v vedno večjo nevarnost. Ker se za februar bodočega leta sklicuje velika mednarodna kon-

ferenca za razorožitev v Ženevo, je sklenjeno, da se začne z akcijami po vseh državah in stori, kar je mogoče, da bo imela ta konferenca uspeh. Naš cilj mora biti, da se oboroževanje čimbolj omejuje po določenem dogovoru in po vseh državah. Izdelan je obsežen akcijski program, po katerem se naj organizirajo zborovanja, ki bodo pošiljala peticije in tudi za parlamentarno akcijo, za delo v časopisju itd. Vsa ta propaganda se mora vršiti obenem s strokovnimi organizacijami. Rezolucijo sta sestavili politična in strokovna internacionala, in izvršni odbor strokovne internacionale se je udeležil tudi kongresa na Dunaju.

Posebna komisija se je bavila z gospodarsko krizo in z ogromnim socialnim prikrajševanjem, ki ga povzroča ta kriza. V velikih kapitalističnih državah je postala splošno gospodarska in izhod iz nje je mogoče le, če se izvede nad vsem gospodarskim življenjem čim večja javna kontrola in s čim večjim pritiskom na kapitalistično gospodarstvo. — Z enakim zanimanjem se je bavil kongres s fašistično nevarnostjo. Kot izraz razpoloženja na kongresu je stal na tribuni veliki Matteottijev spomenik. Rezolucija v tej stvari govori o splošni potrebi borbe proti fašizmu, dočim je komisija izdelala posebne načrte za to borbo v posameznih državah in za vzajemno podpiranje socialističnih gibanj med seboj.

Vsi sklepi kongresa so sprejeti z ogromno večino. Majhno opozicijo so tvorile neke manjše skupine: skupina angleških neodvisnih, ki je v opoziciji proti delavski stranki v Angliji, en del švicarske delegacije in hebrejska zveza iz Poljske. Mišljenje te opozicije je bilo, da je mogoče takoj vzeti politično oblast in uvesti socialistično gospodarstvo ter izvesti tudi splošno razorožitev. Kaj več, razen teh splošnih fraz, ta opozicija ni povedala in ni pokazala poti, po kateri bi se to lahko tako hitro storilo. Kongres je bil zaključen ob velikem soglasju in prepričanju, da je prodiranje mednarodnega socializma v vseh velikih kapitalističnih državah nezadržljivo ter da se svet nahaja pred nastajanjem nove zgodovine.

Gospodarstvo in politika.

En pojem in dva izraza.

V navadnem življenju razločujemo pomotoma gospodarstvo in politiko, čeprav je oboje skupaj ena sama celota. Politike ni mogoče misliti brez gospodarstva in obratno tudi ne gospodarstva brez politike, razen, če smatramo neumno demagogijo s tendenco prevare za politiko. Politika pomeni posebno vedo, po kateri spoznanju in zakonih se naj urejujejo gospodarski, to je socialni družabni odnosi. Če stremi politika za tem ciljem, za ciljem splošnega, ne razrednega blagostanja, je politika zdrava, je politika družabnega razumevanja. Kadar pa politika ščiti gotove plasti, razrede, in morda še celo privilegirane, je to enako razredna politika, kakor vsaka druga diktatura.

Politika v današnjem času ni pravzaprav nič drugega, kakor vidna odeja gospodarstva, javna kritika in ocenjevanje gospodarskega delovanja držav ali družbe. Če te zunanje odeje ni, se vrši proces gospodarstva za zaprtimi vrati, vršeč svoje čednosti in slabosti, kakor se mu zdi in kakor mu prija neglede na splošnost.

S tem bi bilo kratko označeno bistvo politike, ki jo kot tako razumemo v javnem življenju. Prav nobene druge razlike ni. Žal pa, da se politika prereditko izvaja v tem zmislu in da le prerada postane orožje političnih in gospodarskih rokovanj, ki pravijo, da je politika — demagogija in varanje javnosti.

Reforma nemške države.

Delna centralizacija vlad.

Iz Pariza poročajo, da se bavi pruski ministrski predsednik socialni demokrat z načrtom, da naj se pruska in državna vlada po možnosti deloma združita. Napravila naj bi se nekaka skupna ustava, po kateri naj bi bila ministrstva za pravdo, kmetijstvo in najbrže pošto skupna. S to izpremembo vlade bi Nemčija mnogo pridobila na svoji centralistični sili.

Če se v Nemčiji Braunov načrt sprejme, se bo uvedlo o njem ljudsko glasovanje, ki utegne uspeti v prilog navedenega načrta.

Španski veleposestniki protestirajo proti agrarni reformi.

Španska vlada je sestavila posebno komisijo, ki naj se bavi z agrarno reformo, da pride v narodni skupščini med prvimi točkami na dnevni red. Iz tega razloga se je zbralo v Madridu 300 veleposestnikov, ki energično zahtevajo varstvo zasebne lastnine.

Vlada bo pa kljub protestu morala izvesti agrarno reformo, ker to španski narod zahteva in je v socialnih razmerah zahteva utemeljena.

Organizirana moč Socialistične internacionale.

Pregled važnejših socialistič. strank, združenih v Socialistični delavski internacionali.

(Po poročilu internacionale na dunajskem kongresu.)

Anglija. Delavska stranka. Ustanovljena leta 1900. Članov: 2.501.000. Časopisje: 1 dnevnik, 16 tednikov, 69 mesečnikov. Glasov pri zadnjih volitvah: 8.364.883.

Avstrija. Socijalno-demokratska delavska stranka. Ustanovljena leta 1888. Članov: 698.181. 8 dnevnikov, 18 tednikov, 4 mesečniki. Glasov: 1.517.251.

Belgija. Belgijska delavska stranka. Ustanovljena leta 1885. Članov: 600.964. 6 dnevnikov, 30 tednikov, 39 mesečnikov. Glasov pri zadnjih volitvah: 803.369.

Bolgarija. Delavska socijalno-demokratska stranka (1893). Članov: 28.146. 1 dnevnik, 1 tednik, 1 mesečnik. Glasov: 27.000.

Čehoslovaška. I. Čehoslovaška socijalno-demokratska delav. stranka (1872). Članov: 155.483. 9 dnevnikov, 34 tednikov, 3 mesečniki. Glasov: 963.462.

II. Nemško socijalno-demokratska delavska stranka (1919). Članov: 67.459. 7 dnevnikov, 11 tednikov, 3 mesečniki. Glasov pri zadnjih volitvah: 506.750.

Danska. Socijalno-demokratska stranka (1871). Članov 171.407. Tisk: 63 dnevnikov, 1 mesečnik. Glasov: 593.191.

Estonija. Socijalistična delavska stranka (1917). Članov: 5130. 1 dnevnik, 1 tednik, 1 štirinajstnevnik, 1 mesečnik. Glasov: 121.024.

Finska. Socijalno-demokratska stranka (1899). Članov: 33.930. 5 dnevnikov, 1 petkrat v tednu, 8 trikrat v tednu izhajajoči listi. Glasov: 385.820.

Holandija. Socijalno-demokratska stranka (1894). Članov: 74.461. 2

dnevnika, 1 mesečnik. Glasov: 804 tisoč 714.

Letonija. Socijalno-demokratska delavska stranka (1904). Članov: 9004. 2 dnevnika, 8 tednikov, 1 mesečnik. Glasov: 231.600.

Luksemburg. Delavska stranka (1903). Članov: 1226. 1 dnevnik. Glasov: 32.000.

Madžarska. Socijalno-demokratska stranka (1894). Članov: 150.156. 1 dnevnik, 3 mesečniki. Glasov: 126.854 (ni splošne volilne pravice).

Nemčija. Socijalno-demokratska stranka (1875). Članov: 1.037.384. 196 dnevnikov, 18 tednikov, 1 mesečnik. Glasov: 8.575.240.

Poljska. Socijalistična stranka (1892). Članov: 60.000. 4 dnevniki, 9 tednikov, 1 mesečnik. Glasov: 1.500.000.

Romunija. Socijalno-demokratska stranka (1921). Članov: 12.246. 3 dnevniki, 3 tedniki. Glasov: 94.957.

Španija. Socijalistična delavska stranka (1879). Članov: 20.000. 1 dnevnik, 18 tednikov, 2 mesečnika. Volilcev (pred diktaturo): 100.000.

Švedija. Socijalno-demokratska delavska stranka (1889). Članov: 276.474. 19 dnevnikov, 8 trikrat tedensko, 1 dvakrat tedensko izhajajoči listi, 3 mesečniki. Glasov: 873.931.

Švica. Soc.-demokratska stranka (1888). Članov: 46.500. 20 dnevnikov, 2 mesečnika. Glasov pri zadnjih volitvah: 226.000.

Razen navedenih važnejših socijalističnih strank, je priključenih še več manjših narodno-manjšinskih in emigrantskih strank ter delavskih strank izven Evrope in v kolonijah. Vse socijalistični delavski internacionalni priključene stranke so leta 1930 šteje 6.204.107 članov, od tega 1.534.771 ženskih članov. Glasov pri zadnjih volitvah: 24.349.976, izvoljenih poslancev: 1199. Socijalističnih dnevnikov je bilo 369.

Doma in po svetu.

Ali je meso res poceni? Da je živina poceni, o tem ni dvoma. Tudi meso se je sicer pocenilo, ni pa še poceni. Sedanje mesne cene bi se sicer mogle približno primerjati cenam pred vojno, toda tiste cene so bile zelo visoke za tedanje razmere. Takrat je uradnik, državni uslužbenec ali delavec več zaslužil kot danes, četudi je težko izhajal in lažje si je takrat kupil sicer drago meso, kot si pa kupi danes, ko so njegovi prejemki najmanj za 30 odstotkov manjši kot pa so bili pred vojno. Poleg tega pa so tudi zanj mnoge življenske potrebščine silno drage in to zlasti obleka in stanovanje. Za stanovanje mora dandanes konzument dati toliko, kolikor mu je preje zadoščalo za stanovanje in meso skupaj. Znano je, da je bila v stari Avstriji borba za uvoz mesa iz inozemstva, čemur so se avstrijski agrarci hudo upirali. Ker niso dopustili uvoza srbske živine, se je zahtevalo uvoz ameriškega mesa. To meso je bilo enkrat — menda leta 1911 — pripeljana v Trst in se je prodajalo po 72 vinarjev do 1 krone za kg. Torej v naši valuti po Din 7.92 do Din 11.—. Po kakšni ceni se je tedaj živina v Ameriki prodajala, si lahko mislimo. Seveda je bila tedaj živina v agrarni Srbiji tudi poceni — gotovo pa ne dražja kot danes. Sicer pa bi si kmetje lahko pomagali s tem, da bi se že enkrat organizirali v kmečke zadruge. Take zadruge bi lahko same prodajale meso in mesne izdelke v mestih in industrijskih krajih. Ravnotako bi se lahko konzument organizirali — kar smo že neštokrat povdarjali. Zakaj nepotreben prepir s prekupčevalci? Ako je tedaj živina za producenta mnogo poceni, je meso za konzumenta še vedno predrago. Zato bi bila samopo-

moč več kot na mestu in to je in bo edino v organizaciji.

Vprašanje zopetne vpoustavitve direktnih železniških vozov. V torek, dne 11. t. m., so se v Curihu sestali zastopniki jugoslovanskih, madžarskih, čehoslovaških, nemških, avstrijskih in švicarskih železnic, ki so razpravljali o protestu jugoslovanske vlade radi zadnjih atentatov v železniških vozovih. Konferenca je odobrila stališče Jugoslavije in sklenila še strožjo kontrolo in zastražene železniških vagonov, tako da bo v kratkem mogoče uvesti zopet direktne vozove.

Za potovanje po železnicah morajo imeti železniški uslužbenci posebna potrdila. Glasom naredbe generalne direkcije državnih železnic v Beogradu, mora imeti vsak železniški uslužbenec in upokojenec, ki želi potovati z vlakom od svoje službene edince, izstavljeno posebno tozadevno potrdilo, na katerem mora biti označen vlak, ki se ga bo potujoči poslužil pri odhodu in pri povratku.

Gospodarski stroji in orodje bo razstavljeno v posebni skupini na letošnjem jesenskem ljubljanskem velesejmu od 29. avgusta do 9. septembra. Zastopani bodo izdelki naše države, Avstrije, Čehoslovaške, Holandije, Francije, Italije, Kanade, Madžarske, Nemčije, Švedske in Amerike. Naši gospodarji bodo imeli tu najlepšo priložnost, da si izberejo pluge, brane, kosilne stroje, mlatilnice, čistilnice, slamoreznice, pluge za okopavanje in osipavanje, traktorje, lokomobile, motorje in veliko število najrazličnejšega orodja. Tako obsežne razstave kmetijskih strojev, kot bo na letošnjem velesejmu v jeseni, še ni bilo. Večina strojev bo v obratu, gnanih z lokomobilami, motorji in električnim tokom.

Novodobno gospodinjstvo. V okviru letošnjega jesenskega ljubljanskega velesejma od 29. avgusta do 9. septembra bo prirejena tudi posebna razstava pod geslom »Novodobno gospodinjstvo«. Razstava, ki jo priredi Splošno žensko društvo, bo podala razlago novodobnega racionalnega gospodinjstva in bo nazorna učiteljica našim gospodinjstvom in gospodinjstvom pomočnicam.

Ribje vališče in gajališče Dravske banovine v Boh. Bistrici bo na razstavi v jeseni pokazalo izredno zanimivost s tem, da nam bo predvsem pokazalo razne stadije razvoja ribje valitve in gojitve od iker do velike postevi. Razstavljeno bo v tujskoprometnem oddelku jesenske prireditve ljubljanskega velesejma od 29. avgusta do 9. septembra.

Sprava med Mussolinijem in papežem. Med zastopnikoma Vatikanu in rimske vlade so se pričela v torek, dne 11. t. m., nova pogajanja, ki so se že dalje časa vodila tajno. Tudi Mussolini bo v kratkem sprejet od papeža v avdijenci. Kakor običajno, kadar je mnogo grmenja, je malo dežja!

Nemčija je povabila Lavala in Brianda v Berlin. Nemška vlada je oficijelno povabila predsednika fran-

coske vlade Lavala in zunanjega ministra Brianda v Berlin. Vabilu se odzoveta ministra nekaj pozneje.

Obnovitev francosko-nemških pogajanj. Po poročilu francoskih listov bodo kmalu obnovljena pogajanja med Francijo in Nemčijo. Ker je plebiscitno glasovanje izpadlo v Nemčiji povoljno, se bo bržčas že koncem tega meseca francoski ministrski predsednik Laval odzval povabilu nemške vlade ter posetil Berlin.

Bombe pred italijanskim konzulatom v Pittsburgu. V sredo, dne 12. t. m., je pred italijanskim konzulatom v Pittsburgu eksplodirala bomba, ki je povzročila nekaj materialne škode.

Briand bo kmalu zdrav. Briandovo zdravje se je znatno izboljšalo. Proti koncu meseca se vrne v Pariz in se namerava udeleževati čimprej sej v Ženevi.

Uvedba civilne poroke v Španiji. Na Španskem izdelujejo zakonski načrt o ločitvi cerkve od države. Obenem se uvede civilna poroka, ki bo veljavna pri državnih oblastih.

Nezaposienost v Zedinjenih državah še vedno narašča. Predsednik Hoover je napravil načrt, po katerem naj se izvede za 300 milijonov dolarjev (okoli 17 milijard Din) javnih del za omiljenje nezaposlenosti. Predsednik delavskih strokovnih organizacij, Green, pa pravi, da Hooverov načrt ne pomeni mnogo. Nezaposlenih je sedaj šest milijonov, in če se ves znesek porabi za delavski zaslužek, pride na enega komaj 50 dolarjev na leto. Green predlaga, da se sestavi posebna komisija iz delavcev in finančnih in gospodarskih strokovnjakov, ki naj izdelajo nov načrt za radikalno pomoč. Nezaposlenost bo sicer naraščala in mora priti do poloma. Do ureditve tega vprašanja pa naj se dela namesto po pet dni v tednu dvakrat po tri dni z dvojnimi štihi. S to uvedbo bi se zaposlilo še enkrat toliko delavcev. Mezde bi bile sicer nekaj manjše, toda delavec si bo zaslužil vsaj vsakdanji kruh. — Green ima popolnoma prav, če trdi, da dovoljevanje navidez velikih zneskov za javna dela, niso nobena prava pomoč. Za ušesa je znesek velik, praktično pa je majhen in zaleže nekaj le trenutno.

Newyorški župan — bela vrana. Guverner države New York, Franklin Roosevelt, je postavil komisijo, ki bi naj preiskala razne korupcijske afere mesta New York. Komisija se je več dni bavila z bančnimi konti župana Walkerja, ki je bil osumljen korupcije. Toda komisija ne-le, da ni mogla doznati kakih nerednosti, ampak nasprotno je ugotovila, da je župan ves svoj previšek plače, ki ga je prejel v letu 1930, in sicer 15.000 dolarjev, razdelil v dobrodelne svrhe. On se zadovoljuje s prejšnjo plačo — 25.000 dolarjev (1.400.000 Din) letno.

Močni potresni sunki. Meteorološke postaje na Dunaju, Parizu in drugod so v torek, dne 11. t. m., okrog 23. ure zaznamovale močne potresne sunke. Sedaj pa ne morejo najti kraja, ki naj bi ga bil potres opustošil. Bržčas pa je bilo središče potresa v Južni Afriki.

Okostje žene, ki je staro en milijon let. Pred milijonom let ljudje najbrže še niso hodili po dveh nogah. Da so živeli ljudje pred enim milijonom let, potrjuje avstralski vseučilišni profesor, ki je našel v Avstraliji žensko okostje, ki je po njegovem mnenju staro en milijon let. Žena je utegnila biti okoli trideset let stara. Čelna lobanja je jako potisnjena navzdol, lobanja majhna ter je morala imeti majhne možgane.

O velikanskih poplavih na Kitajskem poroča časopisje, ki ve povedati, da je voda opustošila cele pokrajine, pri čemur da je zgubilo nad 10.000 ljudi življenje, okrog 20 milijonov ljudi pa je baje brez strehe. Če bi bilo vse res, kar se zadnja leta o Kitajcih piše, bi Kitajcev sploh več ne bilo.

Posnemajte. Za tiskovni sklad je daroval Moretti Josip, Trzič, Din 10.—. Iskrena hvala.

Naučite se pravilno kopati na zraku in solncu!

To se pravi, čvrsto nadržite svoje telo pred solnčenjem, ko je suho, z

NIVEA-CREME
NIVEA-ULJE olje za kožo in masažo.

Oboje vsebuje, edino svoje vrste, evcerit, snov za nego kože; oboje zmanjšuje nevarnost solnčarice; oboje potemni polt tudi pri oblačnem nebu. NIVEA-CREME Vas ohladi pri vročini. NIVEA-OLJE Vas obvaruje pri neugodnem vremenu pred mrzom in s tem tudi pred prehladom.

NIVEA-CREME: 5 do 22 D.
NIVEA-OLJE: 25 in 35 Din.

Proizvaja Jugosl. P. Belersdorf & Co., d. z o. z., Maribor, Gregorčičeva 24.

Kako se obvaruješ želodčnega raka?

Skrbno sestavljeni statistični pregledi pravijo, da umre na želodčnem raku približno 5 odstotkov oseb, ki prekoračijo 40. leto svoje dobe. Med nesrečniki, ki trpe na raku, pa pokosi smrt celo 30 odstotkov vseh za želodčnim rakom bolnih.

Londonski zdravnik Hurst se je zategadelj z vso vnemo posvetil proučevanju vzrokov nastanka te bolezni in je tudi sestavil seznam zaščitnih pravil, ki se jih velja držati, da se želodčni rak ne razvije. Svoja izkustva je Hurst priobčil v medicinskem vestniku »The Lancet«. Tam pravi:

Očividno je, da se rak v neštivilnih primerih razvije na podlagi kroničnega želodčnega katarja, tega pa povzročajo večših premočno, včasih preskromno izločanje želodčne kisline. Osebe, čijih želodec izloča preveč kisline, trpe pri praznem želodcu na hlipanju in na žgočem občutku, spominjajočem na grenčico. Pri drugih se zopet pojavljajo bolečine v želodcu pri praznem želodcu. V takih primerih velja bolečine omiliti z zauživanjem primerne hrane, ki nam, pravilno uporabljena, popolnoma odstrani bolezen. Seveda pa je često kriva bolečin tudi nesmotrena

in nepravilna prehrana, kar se kaže posebno pri ljudeh, ki preveč jedo. Tisti, ki trpi na pomanjkanju želodčne kisline, ima občutek bolnega želodca, po vsaki jedi se mu hvali (riga), nima pravega teka in tudi ne prebavlja pravilno. Zadnje besedo v diagnozi pa ima kemična preiskava želodčnega soka, ki se mora večkrat ponoviti pri praznem želodcu in tudi potem, ko bolnik zaužije nalašč za to pripravljene jedi. Roentgeniziranje na žalost v večini primerov ničesar ne pove in se na to metodo tukaj ni mogoče zanašati.

V zdravljenju tega stanja, ki često pomeni odvrnitev želodčnega raka, igra glavno vlogo poleg nekaterih primernih zdravil, katere zapiše zdravnik na podlagi svojih preiskav, dijetična prehrana. Ze dunajski zdravnik Moszkowitz je nedavno opomnil, da je kriva večine primerov želodčnih bolezni preobilna, zlasti profinjena in prezačinjena hrana. Seveda prispevajo svoj delež k temu še drugi vzroki — zauživanje alkohola, kave in nikotina, ki silijo želodec in čreva k vnetju in s tem nekako ustvarjajo podlago za raka. Ljudje pa ne bi smeli zapadati tudi v nasprotno in misliti, da se da pred rakom očuvati z zauživanjem sirove hrane. Tudi sirova hrana, ki se ne zauživa zmerno, lahko več škoduje nego koristi.

Škoduje pa zategadelj, ker otopi želodec in tudi sicer oslabi organizem. Nadvse važno pa je temeljito in dobro žvečenje, ki podpira želodec v najizdatnejši meri. Seveda zahteva žvečenje dobre zobe, zato ni brez pomena stanje našega zobovja. Samo tisti, ki ima dobre zobe, se bo lahko boril z uspehom proti nastajajočim nevarnostim za želodčne bolezni. Pravilna nega zob namreč onemogoča razne okužbe in zastrupljenja, o katerih se je zadnje čase toliko razpravljalo na kongresih zdravniških strokovnjakov. Nič manj važno je pravilno ravnanje z bolnimi bezgavkami v grlu, ki škodujejo želodcu deloma s požiranjem nezdrave sline, deloma pa obremenjujejo s splošnimi infekcijami, ki imajo često svoj izvor v bolnih bezgavkah.

Kdor se hoče torej pravočasno očuvati raka, bo resno pazil na svoj želodec in ne bo podpiral nastanka bolezni z nemarnostjo, ki ustvarja pogoje za to šibo človeštva, ki stopa vsak dan bolj na mesto dosedanje morilke človeštva — jetike. Dunajskemu učenjaku prof. dr. Freundu se pa je pred kratkim posrečilo najti novo pot za lečenje že nastopivšega želodčnega raka, ki obeta popoln preokret današnjega zdravljenja.

K jeseniškemu 25. letnemu jubileju.

Delo rodi sadove. Iz skupnosti za skupnost!

Avgusta meseca 1897. je bila jeseniška javnost upravičeno razburjena. Nezaslišano. Organizirani delavci so priredili prvi javni shod na vrtu gostilne pri »Robiču«, nekako tam, kjer stoji Kazina KID. Etbin Kristan, Zadnik in Železnik so govorili na tem shodu in rezultat je bil, da se je 26 delavcev-kovinarjev takoj včlanilo v Zvezo kovinarjev. Kaj sedaj? Takratni ravnatelj KID je izjavil: »Grad' bin ich liberal geworden, jetzt muss ich mit den Schwarzen gehen«, ter je šel in daroval prvo vsoto za ustanovitev katoliškega izobraževalnega društva. Divide et impera. Deli in vladaj! To je bil prvi sunek in skoroda smrten za mlado podružnico. Vendar sodruživ ustanovitelji niso obupali. Poskusili so znova 1. 1900 z izobraževalnim društvom. Pa tudi tu so bile nepremostljive ovire in tudi ono je moralo podleči. Ali ledina je bila prekopana, seme je kllilo, kljub vsem viharjem, in pri volitvah v deželni zbor so dobili za njihovega kandidata Jožeta Kopača 210 glasov. »To je bilo višek nesramnosti. Kaj vse si ti rdečkarji predrznej«, tako se je govorilo tiste dni na Jesenicah. Ženske so se križale pred njimi, iz prižnic se jih je preklinjalo in stavilo na indeks. Udušiti jih, to je bil eden najaktualnejših problemov tistega časa. Najprvo seveda, jim nihče ne sme dati kakega lokala, ker antikristi ne spadajo v nobeno krščansko hišo. Še pred nekaj dnevi mi je rekla neka žena: »Spomnim se tistih časov, po Hrenovci so se zbirali in jih je vlačil Zugwitz skupaj.« Katoliški »Slovenec« je pisal o njih (jeseniški sodrugi, čujte!): »Kijajsko-japonski boksarji na Savi pri Jesenicah imajo svoje shode po hostah...« Leta 1902 se je pričela graditi karavanska železnica in s tem se je začela nova faza na Jesenicah. V letu 1904 se je bil političen boj za deželni zbor med kandidatom ravnateljem KID in deželnim glavarjem Šušteršičem. Na Jesenicah takrat ni bilo organizacije; edino katoliško izobraževalno društvo je delovalo. Na Javorniku je prišlo do stavke, ki se je raztegnila na celo tovarno, kakor tudi na Savo. Stavko so vodili krščanski socialisti pod vodstvom dr. Kreka in Gostinčarja. Med naše sodruge sta prišla Hilari iz Gradca in Breznik iz Ljubljane, ki sta pa imela strogo prepoved, udeleževati se javnih shodov. Po par dneh trajajoči stavki so se gospodje sporazumeli z župnikom iz Koroške Bele in Jesenic, ter napravili kompromis in stavke je bilo konec. Na večer je bil proklamiran sprepod pod vodstvom Pongraca z godbo KID in tako je bila ta stavka slovesno zaključena. Še istega leta je bilo ustanovljeno Strokovno društvo na katoliški podlagi, katerega članstvo je do leta 1905 naraslo na 800 članov, vendar je koncem istega leta začelo rapidno padati.

V letu 1906 meseca maja je bil sklican društveni shod, katerega sta se udeležila tudi Kristan Anton in Kocmur. Po tem zborovanju je socialistična misel znova pronikla na dan in 2. septembra istega leta je bila ustanovljena nova, ali boljše, poživljena strokovna organizacija na marksistični podlagi in od tega datuma je delovala nepretrgoma. Zato slavimo te dni njen 25. letni jubilej. V gostilni »Na pošti«, kjer je bilo zborovanje, se je faktično položil temeljni kamen tej ponosni kovinarski organizaciji. Še isti dan se je včlanilo 44 članov, ki so zavihali rokave in krepko šli na delo, da nadoknadijo to, kar so zamudili. V začetku so se bavili bolj s kulturno izobraževalnim delom med članstvom, naslednje leto, ko so se preselili v sedanje prostore Delavskega doma, takrat se last privatnika, se je članstvo že podvojilo in se pričelo uveljavljati tudi že na strokovnem polju.

Leta 1909 se je pričelo na strokovnih sejah razpravljati o ustanovitvi Konzumnega društva na Jese-

nicah, katero je bilo ustanovljeno septembra meseca istega leta in se je šele kasneje fuzijoniralo s Konzumnim društvom za Ljubljano in okolico. Od leta 1909 do 1914 so delovale tako strokovne kot gospodarske organizacije za utrditev in podvig svojega članstva. Uspehi so bili vidni in potrebno je bilo, da so ustanovili podružnico strokovne organizacije na Javorniku, kakor tudi konzuma na Jesenicah.

Prišla je vojna, sodrugi so odšli in obstalo je vse, vendar ne prenehalo. Pomanjkanje in beda, ki se je pričela širiti, je kovinarja razgibal bolj kot kdaj poprej, strnili so se v močno fronto in dnevi ob koncu vojne, do leta 1921, so najjasnejši v naši zgodovini. Krasno število članstva je omogočilo podružnici Osrednjega društva kovinarjev, da je izvojevala razne pozicije, katere drži še danes in ki bi jo morda ob drugih prilikah stale težke žrtve. Vrnili so se na vse strani razgnani sodrugi, siti vsega, samo miru in dela so še hoteli, da imajo s tem kos kruha sami in njihove družine. In če hočemo biti objektivni, moramo priznati, da so ga morda dobili preceneni in baš to jih je zavedlo v neko malodušnost. Čim so se še osamosvojili s pomočjo konzumne in stavbene zadruga »Delavski dom«, so polagoma začeli zapuščati organizacijske vrste in se vdali brezbrizju. Ali kapitalistični sistem je med tem vršil svoje, pričel izvajati racionalizacijo na celi črti, brezposelnost se je pojavila in delavske mezde so bile ogrožene. Jeseniški kovinar se je ponovno vzdramil, uvidel je, da mu je strokovna organizacija življenska potreba in da je več pogrešati ne more. Prišel je in strnil močno fronto, ki je v ponos ne samo Jeseničanom samim, temveč vzor tudi vsemu ostalemu delavstvu. Priboril si je nazaj stara prava ter skušal uveljaviti še nova. V bratovski skladnici je zavzel mesto, ki mu pripada, povsod, vse povsod je bil zopet cel kovinar, vesel samega sebe in svoje organizacije. Razdelili smo si delo, ustanovili sekcije po obratih in profesijah, vsak naj skrbi za sebe, vsi skupaj pa za vse in organizacija je ne le samo rasla, številčno, ampak tudi notranje se je jačala, zrelejši in zavednejši so postajali člani. Z nadaljino boljšo izobrazbo svojih članov je nadaljevala z že začetimi tečaji za knjigovodstvo, matematiko in organizacijske posle. Vsako leto je bilo več sposobnih funkcionarjev, ki se jih je pa tudi potrebovalo predvsem v zadrugah: Stavbeni in gostilniški, Stanu in Domu, Hranilnici, potem pri Svobodi, Konzumnemu društvu in v strokovni organizaciji. Tečaji so nam dali sposobnih delavcev-funkcionarjev. Skoro nepregledno je vse delo, ki izhaja iz teh zadrug in organizacij in katerega vršijo vsega izključno sami delavci. Cela knjiga bi se dala napisati o vsem tem, kar se je že storilo za delavce v gospodarskem in kulturnem pogledu. — Strokovna organizacija ima nalogo, da skrbi za to, da dobi delavec za svoje delo tudi odgovarjajoče plačilo. Konzumne zadruga, da za te trdo prislužene pare dobi član čim boljše in cenejše blago, Stavbena in gostilniška, da če si član privoščič kozarec vina, naj bo to dobro in pa da ima priliko porazgovoriti se v delavski družbi; lasten kino je na razpolago, da se razvedriš in pogledaš življenje tudi drugod; čitalnica in knjižnica Svobode skrbita za duševno hrano; godbeni odsek ti zaigra par lepih komadov; še delavski teater se pravkar preureja in pripravlja, da bo nudil res nekaj delavskega. In če ti ostane kak dinarček, imaš zopet lastno hranilnico, da ti ga spravi. Vsak, kdor je pošten, mora priznati to veliko delo, ki ga vrši ves ta aparat za ves jeseniški proletarijat, pa tudi za vse druge sloje v jeseniški okolici. In baš v tem jubilejnem letu stoji kovinarska organizacija ponovno na čelu borbe

za novo ureditev kolektivnega razmerja, katero naj zasigura delavcu eksistenčni minimum in s tem da veselja in volje do še intenzivnejšega dela.

Ne s pompom, tiho ali dostojno se pripravljajo jeseniški kovinarji na proslavo tega pomembnega jubileja, ki jim je v ponos, da so vzdržali kljub vsemu 25 let. Ta jubilej jih spodbuja, da tudi v bodoče ne bodo klonili, ampak vedno zvesti kovinarski disciplini in vztrajnosti skrbno čuvali vse, kar so si pridobili tekom tega časa, da bo drugi jubilej še lepši. Vedno ostati v prvi vrsti, storiti vse za napredek organizacije, nikdar omahovati, samo »naprej!«, ta misel mora prevevati te dni vsakega kovinarja. In ko boš prišel ti, jeseniški kovinar, na tabor, da skupaj s svojimi dragimi gosti, ki te bodo posetili te dni, pregledaš delo, ki si ga izvršil, da začrtaš in utrdiš nove smernice, po katerih ti je hoditi, pa boš našel »Delavski dom« ves v zelenju, takrat se spomni na naše ustanovitelje, vprašaj s. Zugwitza, edinega, ki je bil ves čas neprekinjeno v naši vrsti, kje je on obdrževal članske sestanke. Saj niti ne opaziš, da se daj zboruješ v svojem. Spomni se, da je baš to jubilejno leto postal ta »Delavski dom« izključno tvoja last, da imaš s tem prvi kovinarski dom v Jugoslaviji, kjer lahko zboruješ, se izobražuješ in utrjuješ za nadaljnje delo. Tedaj šele boš spoznal, kako mogočen si, kako silen, kakšne čudeže dela naš skupen Mi, in pogumno boš stopil v novo četrstoletje, da še nadalje gradiš in ustvarjaš.

Fr. Toman, tajnik.

Ljubljana.

O ljubljanskem živilskem trgu večkrat kaj pišejo dnevnik, toda ga prej hvalijo kakor grajajo, dasi so cene tako visoke. Nihče se ne pobri-ga prav posebno, kje je vzrok draginji na ljubljanskem trgu. Tako se zdi tistemu, ki opazuje vrvenje na trgu. Navedimo en primer. Breskve se dovažajo na trg po okoli 5 Din kilogram. Tako jih prodajajo uvozniki. Na ljubljanskem trgu so pa breskve tudi po 15 Din. Ni nam znano, ali še velja prepoved veriženja s sadjem ali ne, vendar bi morala občina tukaj nekaj več storiti. Vsaj sadje bi moralo biti v Ljubljani poceni, če je res tako zdravo, da tisti, ki ga mnogo je, sploh ne umrje, kaj šele oboli. Sadje in še nekatere druge potrebščine bi morala občina kakorkoli iztrgati zlasti iz rok vmesnih prekupcev, ki cene navijajo. Časih se je občina že brigala za taka vprašanja, danes pa se menda nič več. Ne briga se za stanovanjsko akcijo kot občina dovolj, v prehranjevalnem oziru pa se radikalne pomoči sploh noče lotiti. Prav tako kakor bi jo ta vprašanja ne brigala več. Vsaka občina pa mora predvsem ščititi konzumente, zlasti slabije situirane konzumente. Če ti sloji socialno trpe, ima občina dolžnost, lajšati njih bedo tudi v tem pogledu. Slaba politika tu ji namreč povzroča poznejše škodo.

Maribor.

Pokojninski sklad mestnih delavcev. Znano je, da žal še vedno ni izvedeno vprašanje splošnega starostnega zavarovanja delavcev, ki ga predvideva zakon o zavarovanju delavcev. Podružnica Splošne delavske zveze Jugoslavije v Mariboru je zato pred nedavnim časom sklicala sestanek mestnih delavcev, na katerem se je po vsestranskem razmotrivanju sklenilo, da se pošlje mestni občini kot delodajalki predstava za uvedbo posebnega pokojninskega sklada mestnih delavcev. Predlog je bil zasnovan tako, da bi prispevali delavci en del, drugi del pa mestna občina za pokojninski sklad. Dosedanje dajatve v obliki miloščine, ki jih nudi mestna občina svojim onemoglim delavcem, so namreč mnogo prenizke, da bi se dalo s tem denarjem izhajati. Z uvedbo takega pokojninskega sklada bi mestna občina ne imela mnogo več denarnih izdatkov, ker mora itak v smislu sklepa

seje občinskega sveta z dne 11. decembra 1930 plačati posameznim delanezmožnim delavcem nekako podporo, odnosno miloščino, o čemer pa se seveda sklepa od slučaja do slučaja, tako o potrebi posameznika, kakor tudi o višini tozadevne podpore, ki pa sme znašati mesečno le par sto dinarjev. Če bi se torej ta denar, ki je namenjen za podporo, vložil v pokojninski sklad v smislu predloga delavcev mestne občine, delavci pa bi tudi s svoje strani plačevali, oziroma bi se jim od njihovih plač odtegnili gotovi prispevki, bi se na ta način polagoma nabrala potrebna sredstva za pokojninski sklad, iz katerega bi onemogli delavci prejeli pokojnino. Ta predlog je bil gotovo umesten, žal pa mestno načelstvo ni pokazalo za to vprašanje nobenega razumevanja. Odgovor na vlogo Splošne delavske zveze se namreč glasi:

Podružnici Splošne delavske zveze Jugoslavije
v Mariboru.

Na Vaš predlog z dne 4. t. m., da naj bi mestna občina mariborska ustanovila za vse pri njej zaposlene delavce poseben penzijski sklad, se obveščate, da je rešeno starostno vprašanje mestnih delavcev s posebnim pravilnikom o podpiranju onemoglih mestnih delavcev, njihovih vdov in sirot, ki je bil sprejet v seji mestnega občinskega sveta dne 11. XII. 1930.

Penzijski fond s pobiranjem prispevkov, kakršnega predlagate, pa tudi nasprotuje stališču ministrstva za socialno politiko, ki ga je glede tega priobčila tukajšnjemu mestnemu načelstvu Zveza jugoslov. mest s svojo okrožnico z dne 24. VII. 1931, št. 371 — Sg.1931.

Mestni načelnik: Dr. Juvan.

Mestno načelstvo smatra torej, da je že rešilo vprašanje starostnega zavarovanja svojih delavcev s tem, da nudi nekaterim onemoglim uslužbencem majhno podporo, oziroma miloščino. — O stvari bomo še poročali, ko bo zavzela strokovna organizacija svoje stališče.

Sprememba avtobusne tarife. — Mestno avtobusno podjetje je uvedlo za vožnjo na Mariborski otok nove vozovnice s povratkom. Vožnja stane sem in tja Din 5.—, dosedaj pa Din 6.—. Za znižano vožnjo je treba kupiti vozovnico s povratkom.

Gradba novih carinarnic. Te dni so bila oddana dela za gradnjo novih carinarnic v št. Ilju, Svečini, št. Juriju, Gornji Radgoni in Cmureku znani stavbeni tvrdki Jelenc & Šlajmer in pa mestnemu stavbeniku Živicu.

Polagoma se mariborski tržni prostor vendar modernizira. Te dni je namreč mestna občina nabavila 50 novih miz za prodajanje živil. Dosedaj je moralo imeti mnogo prodajalk svoje blago razstavljeno na tleh, kar pa bo v bodoče prepovedano.

Na praznik morajo biti trgovine zaprte. V smislu sklepa trgovskega gremija v Mariboru bodo na praznik, v soboto, dne 15. t. m., trgovine celi dan zaprte.

Nezgode. V torek, dne 11. t. m., se je ponesrečil pri elektrarni Fala uslužbeni Ludvik Garbič. Pri opravljanju nekega dela je tako nesrečno spodrsnil, da si je pri padcu zlomil levo nogo. Pri poskusni vožnji je padel raz motornega kolesa Vilko Weixl ml., pri čemer je zadobil opasne poškodbe na glavi. V Masarykovi ulici pa se je zapeljal železničar Jurij Rožanc z motornim kolesom v občestni jarek in se pri padcu težko telesno poškodoval.

I. Delavsko kolesarsko društvo, centrala Maribor, priredi v soboto, dne 15. t. m. društveni izlet v št. Ilj. Odvoz ob 3. uri popoldne izpred društvenega lokala v Vetrinjski ulici.

Trbovlje.

Družinski izlet »Priateljjev prirode« v nedeljo, dne 9. t. m. na Mrzlico je prav lepo uspel. Udeležili so se ga v prav lepem številu člani in članice »Priatelja Prirode« in »Svobode« iz Celja in Zabukovce in v posebno častnem številu člani »Priatelja Prirode« in »Svobode« iz Trbovelj, kakor tudi ostali prijatelji in ljubitelji proste narave. Odraslih izletnikov je bilo nad 200, otrok pa nad 60. Ker je bilo vreme zelo lepo, se je razvilo rajanje kot

Bata

Obutev za šolo

Bata

39.-

Vrsta 242

Elastični in trpežni telovadni čevlji. Neobhodno potrebni dijakom pri telovadbi. Čevlji bodo zdržali vse leto.

59.-

Vrsta 2852-05

Praktični čevlji iz laka ali rjavega telečjega boksa. Predobro se prilagajajo nogi. Hoja v njih je jako udobna.

89.-

Vrsta 2842-05

Te čevlje iz laka in s spono smo priredili za otročičke. Nosijo se ob nedeljah in praznikih. Imamo prav tiste čevlje iz rjavega boksa za navadne dni.

129.-

Vrsta 3922-00

Sportni čevlji za otroke. Narredili smo jih iz rjavega boksa in z okrašenim jezikom. Močan podplat jamči, da bodo čevlji dolgo izdržali

169.-

Vrsta 1834-22

Čevlji iz laka in boksa za učence. Polukoničasta oblika daje čevljem posebno eleganco. Docela so udobni in praktični.

89.-

Vrsta 3762-22

Te smo priredili za živahnije dečke. Proizvajamo jih iz mastnega kravjega usnja. Iste imamo iz mehkega usnja. Praktični čevlji za vsak štrapac.

malo kedaj. Izletniki so se poslužili vseh različnih zabav, petja in godbe. Skupna kuhinja je izborno funkcijonirala v upravi vrlih sodruživ Pliberškove in Reharjeve, kateri sta pripravili 63 porcij tople hrane raznim izletnikom in otrokom. Tudi fotoamaterji so imeli dovolj posla. Vsi izletniki smo se počutili kot ena velika družina, zadovoljna, da more saj en dan preživeti v prosti naravi, in pozabiti na one križe in težave, katere preživlja v tej gospodarski krizi delavski razred. Želja vseh je bila: še več takih prireditev, da se še bolj medsebojno spoznamo in utrdimo medsebojno solidarnost. — 15. in 16. avgusta se poda ena skupina na Menino planino, druga manjša pa v Kamniške alpe in tretja skupina priredi v nedeljo, 16. avg., večji izlet na Sv. Planino, kamor so vabljeni tudi sodruživ in sodružice iz Hrastnika in Zagorja. Torej na svidenje v nedeljo na Sv. Planini.

Hrastnik.

Vabijo in kličejo, a zaman je njihov trud. Narodna strokovna zveza je imela pri nas že mnogo ustanovnih sestankov. Na njih niso podelili nikomur drugemu besede, kakor svojim 6 simpatizerjem in še te so pripeljali nekatere iz Trbovelj. Dne 8. avgusta 1931 so sklicali ob 4. uri popoldne z velikim rompom pri g. Lorgerju shod. Že v četrtek so plakirali vse in porabili kakšnih 50 plakatov, da je bilo počenši od steklarne pa do rudnika vse v plakatih, samo da bi hrastniško delavstvo privabili. Delavci so se res podali iz radovednosti na shod. In prišlo je vsake branže delavstva, steklarji, kemični delavci, železničarji in rudarji iz najbližje okolice s provizoričnimi odborniki vred — reci in piši: 12 oseb.

Ker delavci v Hrastniku ne nasedajo več agentom znanih firm, so si sklicatelj izmislili primeren način,

kako priti iz zadrege in blamaže. Zato je primahal bivši narodni komunist, tisti, ki je nekaj vodil armada na kolodvor in komandiral: masa nieder, masa auf, in izjavil, da je prispel brzovaj, da je zborovanje prepovedano.

To je bil najlepši izhod. »masi« dopovedati, zakaj se zborovanje ne bo vršilo.

Tako je delavstvo povedalo družbi Miha Koren & Co., da jih pozna, kdo so in kaj hočejo. Delavstvo ve, da je zanj mesto le v »Zvezi rudarjev Jugoslavije« in ostalih svobodnih strokovnih organizacijah.

Zalog.

Borba mesarjev proti mesarju, ki se je naselil nedavno v Vevčah in ima svoje oddajališče tudi v Zalogu, se skrajno postruje. Mi delavci se sicer v ta spor ne vtikamo, marveč kupujemo meso tam, kjer je cenejši. Novi mesar namreč prodaja goveje meso kg po Din 10 in telečje po Din 12. Tudi pri nas je preveč mesarjev; baš to je glavni vzrok, da imamo drago meso. Vsak mesar hoče živeti udobno in skrbi, da na vsak način pride do temu primernega zasluzka. Njegov glavni konzument, vsaj pri nas, je delavec. Ubogi delavec pa zopet gleda, kako bo, ne udobno, marveč vsaj za silo, živel. Sedaj smo prišli stvari do dna. Konzumentov za toliko število mesarjev in njih drago meso ni. Ti ljudje se trdo držijo in prodajajo meso vseh vrst od Din 14 do Din 20 za kg. Kljub temu, da ima novi mesar svojo stalno ceno že delj časa, še vendar ni dosedaj propadel, ampak naspotno, uspeva. To pa vsled tega, ker je doslej baje zaklal več živine, kakor vseh ostalih šest mesarjev. Vsi ostali mesarji se srdito dr-

žijo svojih starih cen, računajoč s tem, da se jim konzumenti ne bodo izneverili. Prepričani naj bodo, da se varajo v svojem mnenju. Tudi mi vemo, kje vas čevlji žuli.

Jesenice.

Veliki lepaki naznanjajo jubilejno praznovanje jeseniških kovinarjev, ki slavijo v dneih 15. in 16. avgusta 25 letnico obstoja svoje svobodne strokovne organizacije, kakor smo že poročali. Za akademijo »Svobode«, ki se vrši danes zvečer ob pol 9. uri, vlada veliko zanimanje. »Svoboda« upravičeno pričakuje lep obisk, saj ga nje-no delo za kulturni dvig delavstva gotovo zasluži. Igro »Tragedija v kletih«, režira s. Fr. Skrlj, ki igra tudi vloga Vinka. Vlogo gospodarja igra s. Šetinc, Marino predstavlja sodružica Weissova, Anico sodružica Skrlj-Prežljeva, njenega moža pa s. Vodnjov. Pri akademiji sodeluje kovinarski orkester pod vodstvom s. Čelešnika, ki bo tudi drugi dan dirigiral promenadni koncert in vrtni koncert. Na kovinarskem taboru govore tudi predstavniki delavskega gibanja iz inozemstva. Popoldan je tudi spominsko slikanje. Sploh je program proslave tako pester, da mora vsakogar prepričati o veličini in pomenu jubileja v teh težkih, napornih dneih. Vsa organizirani delavec, vsaka delavka, vse družine, vsi k proslavi, da bo čim sijajnejša!

Studenci pri Mariboru

Mladinski dnevi. Podružnica »Svobode« v Studencih pri Mariboru priredi dne 15. in 16. avgusta mladinske dneve. Spored: **Sobota, dne 15. avgusta**, popoldne ob 15. uri otroška prireditev; nato pa velika vstopnine prosta veselica, pri kateri sodelujeta dve godbi. **Nedelja, dne 16. avgusta**, veliki izlet z godbo k Sv. Križu. Odhod ob 5. uri od gostilne pri Beli zastavi. Del. kulturna in športna društva, kakor tudi strokovne organizacije in prijatelji naše kulturne organizacije se naprošajo, da se te prireditve polnoštevilno udeležijo. Delavke, delavci, pošljite vaše otroke k tej prireditvi in podpirajte naše kulturne organizacije. Odbor.

Tivar obleke

Lastna izdelava blaga in podloge nam omogočuje nuditi

TIVAR OBLEKE

za gospode, dečke in otroke najboljše kakovosti vo najnižjih cenah!

CENA OBLEK ZA GOSPODE	Din 240.— do 750.—;
ZA DEČKE:	Din 200.— do 330.—;
GAMBETA OD 11 DO 14 LET:	Din 210.— do 270.—;
MORNARSKA OBLEKA OD 3 DO 10 LET:	Din 130.— do 150.—;
OBLEKA ZA OTROKE OD 3 DO 10 LET:	Din 110.— do 270.—;
RAGLAN:	Din 650.—;
HLAČE:	Din 90.— do 180.—.

Obiščite naše prodajalce v Mariboru:

Jakob Lah, Glavni trg 2
in Veletrgovina

H. J. Turad, Aleksandrova c. 7

pa se bodete uverili o resničnosti naših navedb, Prost ogled, ne da bi se sililo k nakupu! Pazite na zaščitni znak in tvorniško ceno:

Pazite se vred ponaredbami!

Vrsta
Tek. štev.
Prodajna cena
50
Pazite na gornjo ceno

Pristopajte k zadrugi

„Delavski dom“

r. z. z. o. z. v Mariboru

Pristopnina znaša 5 Din, delež 125 Din. Vsak delavec, delavka naj smatra za svojo dolžnost da bo član te delavske zadruge.

PIJARNIŠKE POTREBŠČINE

PAPIRNICA LJUDSKE TISKARNE

SLOMŠKOV TRG 6

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici
v Mariboru, Rotovski trg štev. 6.

Posojila dajemo po ugodnih pogojih!

Vloge obrestujemo po 6 1/2%
proti trimesečni odpovedi.